

Amsterdam Admirals

Amsterdam Admirals

*De opkomst en ondergang van professioneel
American football in Nederland*

Mike van Damme

Uitgeverij Carrera, Amsterdam 2008

© Mike van Damme en Carrera, Amsterdam 2008

Omslagontwerp Hugo Zwolsman

Omslagfoto Jasper Ruhe

Binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 488 0088 9

NUR 491

Carrera is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

www.uitgeverijcarrera.nl

*Football is like life, it requires perseverance,
self-denial, hard work, sacrifice,
dedication and respect for authority.*

Vince Lombardi (1913-1970), American football coach

Inhoud

<i>Voorwoord</i>	9
1. Een gesprek met een bodyguard	13
2. Our way or the highway	35
3. Een variant op de Harlem Globetrotters	60
4. Helikopters en brandende brandweermannen	82
5. Kurt Warner opent vele ogen	101
6. Uit de supermarkt en van de parkeerplaats	118
7. Een touchdown voor het goede doel	142
8. De platgetrapte sponsorauto	158
9. Buijs' bluffpoker	178
10. Einde aan de Duitse hegemonie	197
11. Lelijk eendje in de NFL Germany	214
12. De Admirals-campus	231
13. Vaarwel Admirals, vaarwel NFL Europa	249
<i>Verantwoording en dankwoord</i>	261
<i>Verklarende woordenlijst</i>	263
<i>Statistieken</i>	268

Voorwoord

Het kantoor dat uitkeek op de Arena Boulevard was vanbinnen zo goed als leeg. De plek waar het altijd gonsde van energie, kende ineens een spookachtige stilte. Op de stoelen had al weken niemand meer gezeten, en de telefoons die opeengestapeld stonden op de vensterbank, waren al weken stil. Een laatste poster van een Super Bowl aan de muur en het naambordje bij de deur – naast de Amstel Corner, vijf etages lager – leken nog als enige uit te spreken dat hier tot voor kort de Amsterdam Admirals gehuisvest waren.

Perry Hendriks, jarenlang pr-manager van de American footballploeg, leidde ons op deze 24 augustus 2007 naar een tweede ruimte. Halverwege stopte hij in een kleine keuken om het nog aanwezige en functionerende koffiezetapparaat aan te zetten. We namen daarna plaats achter een grote vergadertafel die net als de telefoons zijn functie al had verloren.

Deze ruimte was verre van leeg. Op de grond lagen genoeg ballen om een hele amateurclub mee te bevoorraden, en officiële wedstrijdshirts (sommige voorzien van een handtekening) waren over de vloer uitgelegd. Voor een laatste veiling, liet Hendriks weten. Voor zaterdag was een plundering gepland. Alles wat dan nog in het kantoor lag, zou voor symbolische prijzen worden verkocht aan fans. De opbrengst ging naar een goed doel.

Wij – uitgevers Arjan Weenink, Harold de Croon en ikzelf als journalist – waren echter niet gekomen om getuige te zijn van de laatste ademsnik van de Admirals.

Twee maanden eerder stapte ik op een spaarzame vrije vrijdagmiddag uit de douche. De waterrekening was inmiddels al hoog opgelopen; nadenken deed ik het beste onder een warme straal. Een idee waar ik langer mee rondliep – een heel jaar de Admirals volgen – kreeg in die twintig minuten in mijn nieuwe badkamer gestalte. Zes jaar had ik de Amsterdam Admirals gevolgd voor *Het Parool*, in de eerste jaren met Curt Simons. Zes jaar lang mocht ik spraakmakende spelers als Jarrett Payton, Matthew Hatchette en Silvio Diliberto interviewen, en zes jaar lang schreef ik over verloren wedstrijden, het steeds Duitser worden van de competitie en over een ruzie tussen de Admirals en de gemeente om een beetje erkenning en nog een beetje meer geld. De gemiddelde lezer kon in de vele ontwikkelingen echter geen rode draad vinden en miste veel van wat er echt aan de hand was; er werd slechts tien weken per jaar – langer duurde het seizoen niet en langer was de ploeg dus niet interessant voor veel media – over de Admirals geschreven, waar een heel jaar werd gewerkt om van American football een succesvol product te maken. Een boek verschaftte wel de ruimte om de gebeurtenissen van een heel jaar bij de Admirals te vertellen, was ik van mening.

Mijn haren waren nog niet droog of ik werd gebeld door Stefaan Eskes, general manager van de Admirals, en juist de persoon die ik nodig had om mijn plan aan voor te leggen. Eskes had zelf ook nieuws.

‘We bestaan niet meer,’ zei hij.

‘Wat?’

‘De NFL heeft de stekker uit de NFL Europe getrokken.’

‘Gecondoleerd.’ Er kwam even geen andere reactie in me op.

‘Er is niemand dood, hoor,’ antwoordde Eskes nuchter.

Er was inderdaad niemand gesneuveld, maar een plan dat minimaal twintig minuten stromend water had gekost, kon

wel meteen de prullenbak in. Net als mijn eerste vrije vrijdagavond in tijden. Dit soort nieuws haalde de krant zelfs buiten die tien weken om.

Twee maanden na vrijdag 29 juni zaten we in het overwegend lege kantoor van de Admirals. Het idee om het verhaal achter de voorbijtrekkende spelers, de lege tribunes en het arrogante imago van de NFL te schrijven, bleef aanwezig; al ging het nu niet meer om één jaar, maar om de gehele dertienjarige geschiedenis. Dit kreeg nog meer gestalte na een brainstormsessie met collega-journalist, schrijver en recensent Arthur van den Boogaard. Niet onder de douche, maar op een terras in de Amsterdamse Pijp.

Nadat de uitgevers van Carrera even enthousiast waren geworden als Van den Boogaard en ikzelf, was het tijd om met de twee laatste werknemers van de Admirals rond de tafel te gaan zitten om het over hun mogelijke rol te hebben bij het in kaart brengen van de geschiedenis van hun club.

Hendriks nam, terwijl de koffie doorpruttelde, de eerste anekdote voor zijn rekening, en vertelde het hilarische verhaal van TC Wright, in de beginjaren van de Admirals een van de spraakmakende spelers en volgens de overlevering van de pr-manager een van de minst preutse Amerikanen. ‘Wright liet elke week zijn geslachtsdeel zien in een discotheek,’ vertelde Hendriks. Het ding scheen overigens even groots te zijn als zijn daden bij de Admirals.

Wat we destijds niet wisten, was dat de anekdote al snel zou sneuvelen (nu toch niet helemaal) door andere onthutsende, opmerkelijke en komische verhalen die de hele geschiedenis van de Admirals vertelden: over een serveerster die de Admirals naar Amsterdam kreeg; over een manisch-depressieve Amerikaan die de ploeg van advies voorzag; over een Arabische zakenman die de hele NFL Europe wilde kopen; over een cheerleader die de Admirals promootte als stripper; en over de

invloeden op de sportwereld en de maatschappij, van entertainment tot het ondersteunen van goede doelen.

Dit boek gaat niet slechts over spelers die dertien jaar lang (op een enkele uitzondering na) passanten bleken te zijn. Dit boek gaat bovenal over strijd: om erkenning, bestaansrecht, sportief succes. Kortom, over een onmogelijke strijd om een puur Amerikaans product in de Nederlandse markt te zetten. Of was het niet onmogelijk?

Oordeel zelf.

Mike van Damme, juni 2008

Hoofdstuk 1

EEN GESPREK MET EEN BODYGUARD

De moeizame lobby voor een Amsterdams team

De golven beukten tegen het nieuwste schip van de VOC-vloot. Van de behouden vaart die de 335 opvarenden van de Amsterdam werd gewenst aan de kade op Texel, was al op de Noordzee niets meer over. De zuidwesterstorm ging vanaf het vertrek op 8 januari 1749 direct de confrontatie aan met de nieuwste aanwinst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, die naast bemanningsleden, soldaten en vijf passagiers ook een lading goederen zoals bouwstenen, wijn, papier, textiel en pennen richting de Oost vervoerde.

De 33-jarige kapitein Willem Klump probeerde zijn pracht en praal twee weken lang zo goed als mogelijk te manoeuvreren door de hevigste storm die de Noordzee in jaren had geteisterd. Hoe graag hij ook zou willen, hij kon de wind zijn wil niet opleggen. Op 23 januari voer de schipper uit wanhoop bij Zuid-Engeland de baai van Pevensey binnen, waar het noodlot alsnog wachtte. Het roer van de Amsterdam sloeg tegen de zeebodem kapot en het stuurloze schip liep vast op een zandbank. Met het thuisfront net uit zicht, was de Amsterdam op zijn eerste vaart gestrand.

Hij kon wel een koel briesje gebruiken. Dick Regan had 's ochtends verzuimd het weerbericht te bekijken, trok over zijn lichtblauwe overhemd een donker colbert aan en was zo op

pad gegaan. Terwijl hij op locatie zijn eerste gasten ontving, kwam hij er achter dat deze 27ste juli een van de warmste zomerdagen van 1994 aan het worden was. Het was echter te laat om zijn colbert uit te trekken; zweetvlekken hadden zich als stil bewijs van de warmte onder zijn oksels genesteld. En stil bewijs moesten ze blijven, besloot de 40-jarige Amerikaan.

Regan tuurde nog een keer over het IJ, in de hoop dat het water een boodschapper van een naderende koele bries zou zijn. Meer dan een beetje kabbelen deed de inham tussen Amsterdam-Noord en het centrum niet. Het lot was sarcastisch: betekende 245 jaar eerder een storm de ondergang van de echte Amsterdam, op de replica van het schip was nu geen zuchtje wind voelbaar. De speling van het noodlot ontging Regan echter. Hij was niet bekend met de geschiedenis van het voc-schip, dat door vierhonderd vrijwilligers in zes jaar tijd was nagemaakt, en dat nu voor het Scheepvaartmuseum in Amsterdam lag. Sterker nog: de glorie-dagen van admiralen als Michiel de Ruyter, Cornelis Pronk en Piet Hein zeiden hem sowieso weinig. En dat mocht zo blijven.

Als afstammeling van Ierse katholieke immigranten was Regan wel opgegroeid met de verhalen over Willem III van Oranje-Nassau, de stadhouder van Holland die in 1689 werd gekroond tot koning van Engeland, Schotland én Ierland. Regan had geleerd dat de protestantse Nederlander met zijn leger de katholieke Ieren op het slagveld trakteerde op een grote nederlaag. Regan was niet naar het Scheepvaartmuseum gekomen om meer kennis op te doen over de Gouden Eeuw. Het museum was hem aangedragen als de perfecte locatie voor de boodschap die hij moest verkondigen. En die had niets met de geschiedenis te maken, maar alles met de toekomst: de Amerikaanse sportwereld zou Europa gaan veroveren.

Als een vooraanstaand werknemer van de National Football League, de overkoepelende organisatie van de 32 professionele

American footballploegen in de Verenigde Staten, was Regan de laatste jaren nauw betrokken bij het creëren van een Europese competitie. Het was hoog tijd dat de sport die in de Verenigde Staten grenzeloos populair was ook op dit continent aan populariteit ging winnen. De NFL zou de McDonald's van de sport worden: niet meer weg te denken uit het stadsbeeld, of je nou in Los Angeles, New York, Parijs of Tokyo was. Europa was klaar voor een American footballdependance, te beginnen met zes teams. In het Scheepvaartmuseum mocht Regan een van de teams in de zogenoemde World League of American Football presenteren: de Amsterdam Admirals.

Regan draaide het waterige uitzicht zijn rug toe, en botste bijna op een van de admiralen uit het verleden. Een verklede jongeman, met opplaksnor, moest het thema van de nieuwe American footballploeg cachet geven. Om de hele presentatie nog meer op te luisteren, had Regan een verrassing geregeld: vier lenige, slanke jonge vrouwen, voorzien van een zomerse outfit en pompons, liepen op het dek van de Amsterdam rond. De cheerleaders van de Los Angeles Raiders, een van de teams uit de NFL, waren toch in de buurt; de Raiders speelden vier dagen later in Barcelona een oefenwedstrijd tegen de Denver Broncos. Een heel circus, met spelers, coaches, journalisten, supporters én cheerleaders was al in Spanje aangekomen.

Europa mocht dan nog moeten worden veroverd door de NFL, geheel onbekend terrein was het continent zeker niet meer, sinds 3 augustus 1986. Op die dag speelden voor het eerst sinds het bestaan van de Amerikaanse organisatie (die in 1920 was opgericht) twee teams buiten de eigen grenzen. In Londen werd de sport aan de Europeaan gepromoot.

Aan onze kant van de Atlantische Oceaan speelden destijds slechts 50.000 mensen de typisch Amerikaanse sport, wat ongeveer gelijk is aan het huidige aantal inwoners van een ge-

meente als Barneveld of Heerhugowaard. De NFL schrok niet terug van dit geringe aantal, maar zag juist potentie: als er 50.000 mensen daadwerkelijk actief American football speelden, dan zou een veelvoud daarvan enige sympathie hebben voor de sport. Want toch niet iedere voetbalfanaat was in het weekeinde zelf actief op een veld?

In Wembley, het nationale stadion van Engeland, troffen de Chicago Bears en Dallas Cowboys elkaar. Daarmee had de NFL niet de minste teams geselecteerd voor de pionierstocht. De Bears hadden negen maanden eerder de Super Bowl (de finale van de Amerikaanse competitie) gewonnen. Europa kreeg de kans om sterspelers als Walter Payton, die nog steeds als de beste runningback (een positie in de aanval) ooit wordt gezien, en William Perry, een krachtpatser met de toepasselijke bijnaam 'the Refrigerator' (de koelkast), in actie te zien. De Cowboys brachten met Tony Dorsett en Randy White twee spelers mee die later de Hall of Fame van de NFL haalden.

De NFL kreeg de bevestiging die ze zocht: in Wembley verzamelden zich 82.699 mensen om de Bears met 17-6 te zien winnen. Daarmee deed de belangstelling voor het duel in Londen niet onder voor de belangstelling voor belangrijke competitiewedstrijden in de Verenigde Staten; reden genoeg voor de NFL om een jaar later terug te komen naar de Engelse hoofdstad. De tweede American Bowl (de oefenwedstrijden buiten de Verenigde Staten kregen een eigen naam) werd door de Los Angeles Rams met 28-27 gewonnen van de Denver Broncos. Wederom zat Wembley vol. Mocht er voor het duel nog enige twijfel over een mogelijk succes in Europa zijn, dan was deze nu weggenomen.

Niet lang na het tweede duel in Londen lanceerde de hoogste gezaghebber binnen de NFL, commissioner Pete Rozelle, het plan voor een intercontinentale competitie, waarin ook Europa rijkelijk was vertegenwoordigd. Het was tijd om goed

te gaan oogsten op dit continent. Rozelle kwam zelf niet verder dan het zaaien. In 1989 nam hij afscheid als de hoogste baas van de NFL. Na 39 jaar was het tijd om de scepter over te geven. Zijn opvolger Paul Tagliabue nam het plan met groot enthousiasme over en ging een samenwerking aan met het televisienetwerk USA Network, waardoor in 1991 de eerste (intercontinentale) episode van de World League van start ging. Zes Amerikaanse, drie Europese teams en één Canadese ploeg zagen het levenslicht, en werden onderverdeeld in drie divisies. De oostelijke Amerikaanse divisie bestond uit de New York/New Jersey Knights, Orlando Thunder, Montreal Machine en de Raleigh-Durham Skyhawks. In het westen bestreden Birmingham Fire, de San Antonio Riders en Sacramento Surge elkaar. De London Monarchs, Frankfurt Galaxy en de Barcelona Dragons vormden de Europese divisie.

Wat de NFL hoopte, gebeurde: de Europeaan ging zich steeds meer interesseren voor American football. De toeschouwersaantallen stegen in Europa elke week. De teams, die weliswaar bijna geheel uit Amerikaanse spelers bestonden, deden het daarnaast sportief gezien buitengewoon goed. De London Monarchs wonnen de eerste negen wedstrijden, maar werden in week tien geklopt door de Barcelona Dragons, die acht van de tien competitiewedstrijden wonnen. Beide ploegen troffen elkaar in de eerste World Bowl, zoals de finale werd genoemd. De Monarchs wonnen in het eigen Wembley voor 61.108 dolenthousiaste toeschouwers met 21-0.

Het succes in Europa stond in schril contrast met de misère die de Amerikaanse teams meemaakten. In de Verenigde Staten zat haast niemand op een tweederangs competitie te wachten, waar de afdankertjes van de NFL en de mindere goden uit het college football een laatste kans kregen zich te bewijzen. De eerste wedstrijden werden nog goed bezocht, met soms 50.000 mensen op de tribune, maar dit aantal halveerde snel.

Bleven in Europa minimaal 30.000 mensen komen, sommige Amerikaanse teams konden aan het einde van het seizoen voor een wedstrijd niet eens 10.000 tickets verkopen.

Hopend op een glorieuze wederopstanding ging de World League het tweede seizoen in met een nieuw team. De Skyhawks werden vervangen door de spelers van Ohio Glory. Een positief effect bleef uit. De toeschouwersaantallen in Europa liepen ondanks de mindere resultaten niet drastisch terug, maar stegen ook niet. De interesse in de Verenigde Staten en Canada daalde echter tot een dieptepunt, al werd de World Bowl tussen de Orlando Thunder en de Sacramento Surge (17-21) door 43.789 mensen bezocht. Waar het geld met bakken moest binnenstromen, verlieten de dollars de NFL juist met containers tegelijk. Een verlies van vijftig miljoen dollar in twee jaar vonden de NFL-teameigenaren meer dan genoeg. In de herfst van 1992 maakte de National Football League bekend de stekker uit de World League te trekken. Althans, voorlopig. Tagliabue liet meteen weten dat de competitie in 1994 zou terugkeren, groter en beter dan ooit, en zeker met Europese teams. NFL-president Nick Priestnall zei destijds: 'In Europa zijn vijftien landen met een amateur American footballbond die zijn aangesloten bij een Europese overkoepelende organisatie. Dat zijn ongeveer 75.000 mensen.' Een snel rekensommetje leerde de NFL dat er drie miljoen potentiële American footballfans op het continent woonden.

De beslissing om de eerste episode van de World League te stoppen, was nog niet genomen of Dick Regan zat begin september 1992 tussen de voetbalsupporters in het Olympisch Stadion in Amsterdam. De vierde competitieronde in de eredivisie leverde de eerste topper van het voetbalseizoen op, tussen Ajax en PSV. De Amsterdamse ploeg was voor het duel uitgeweken naar het Olympisch Stadion, omdat het eigen sta-

dion De Meer te klein was om aan de vraag van 40.000 toeschouwers te voldoen. Ook al had Regan in tegenstelling tot veel landgenoten nog enige sympathie voor sporten zonder time-outs – dat kwam vast door het drupje Ierse bloed – de uitkomst van het duel kon hem bij voorbaat al weinig interesseren.

De Amerikaan, twee jaar eerder benoemd tot vicepresident van de World League, was door Tagliabue persoonlijk aangewezen om enkele nieuwe Europese steden te bekijken voor het mogelijke vervolg van de competitie. Hij zou de komende jaren gefêteerd worden door zakenlui en ambtenaren in Edinburgh, Glasgow, Parijs, Madrid en Amsterdam. Een andere Amerikaanse ‘verkenner’, Oliver Luck, nam de potentiële Duitse speelsteden voor zijn rekening: Berlijn, Düsseldorf en München.

De reden dat Regan in het Olympisch Stadion zat, had alles met zijn nieuwe opdracht te maken. Bij zijn eerste bezoek aan Amsterdam, een paar weken eerder, was hij uitgenodigd voor een korte rondleiding door het stadion. Deze geste van gastvrijheid bleek geen pre voor de Amsterdamse kandidatuur. Het gebouw was jaren eerder al begonnen met de eigen aftakeling, iets wat de gemeente Amsterdam wilde afmaken op het moment dat het nieuwe multifunctionele stadion in Zuidoost (de Amsterdam Arena) halverwege 1996 gereed was. Het Olympisch Stadion ging plat, zo was destijds het plan.

Veel bedrijvigheid was er niet meer in het stadion, dat speciaal voor de Olympische Spelen van 1928 was gebouwd. De laatste vaste bespeler was voetbalclub FC Amsterdam, die in 1982 ter ziele ging. Daarna kwam Ajax nog een paar keer per seizoen langs als het een Europese wedstrijd speelde of uitkwam tegen Feyenoord of PSV. Van enig onderhoud was geen sprake, zag Regan. Ramen waren ingegooid, banken op de tribunes waren kapot en de kleedkamers waren niet verwarmd. Kon hij de NFL, die streefde naar de hoogst denkbare kwaliteit,

opschepen met zo'n stadion? Zou het gebouw sowieso niet uit zijn voegen barsten als er een sportwedstrijd werd gehouden waar duizenden mensen op af kwamen? Bij Ajax-PSV kreeg Regan het antwoord. Ja, hij kon de Amerikaanse organisatie er tijdelijk mee opschepen, want nee, het Olympisch Stadion viel niet uit elkaar.

Regan kon met een geruster gemoed naar zijn verblijfplaats in Londen vliegen. Amsterdam was na amper twee bezoeken niet meteen afgeschreven als kandidaat. En dat stelde ook de man naast hem op de tribune meer dan gerust: Wouter Steiner, de voorzitter van de Amsterdam Crusaders, een amateurclub in het American football.

Regan had de 35-jarige Amsterdammer ontmoet tijdens zijn eerste bezoek, dat vooral in het teken stond van de kennismaking met mogelijke gesprekspartners. Wilde de NFL zich oriënteren in Amsterdam, dan was een afspraak maken met de voorzitter van de enige American footballploeg in de stad een goed begin. Ook John Mahnen, de 28-jarige teammanager van de Crusaders, was bij het gesprek aanwezig. Als landgenoot van Regan en inwoner van Amsterdam kon hij een goed beeld geven van de beleving van American football in de stad. Mahnen, net afgestudeerd als bedrijfskundige aan Nijenrode, was zelfs bereid om later op de dag met Regan naar het Olympisch Stadion te gaan, voor een eerste impressie van het mogelijke onderkomen.

Met Mahnen en Steiner had Regan twee enthousiaste lobbyisten voor professioneel American football te pakken. De Crusaders waren na de oprichting in 1984 uitgegroeid tot het beste team in de Nederlandse competitie. In 1991 en 1992 werd zelfs de European Football League, min of meer te vergelijken met de Champions League in het voetbal, gewonnen. Op het moment dat Regan zich in Amsterdam meldde, waren

er vergevorderde plannen om een competitie van Europese toptteams op te richten. De Crusaders zouden zich terugtrekken uit de vaderlandse competitie en het opnemen tegen Duitse, Engelse, Finse, Zweedse en Italiaanse teams. In 1994 kwam deze competitie er ook, maar flopte. Twee jaar later meldden de Crusaders zich weer bij de Nederlandse bond.

Met de komst van de National Football League in Amsterdam zou het American football een geweldige boost kunnen krijgen. Meer aandacht voor de sport zou meer sponsors betekenen. De Crusaders konden meeliften op het succes van een mogelijk profteam. Mahnen en Steiner zouden wel gek zijn als ze Amsterdam niet zouden aanprijzen. Voor Steiner had de interesse van de NFL een extra lading. Het was amper twee jaar geleden dat een andere groep Amerikanen zich bij de voorzitter van de Crusaders had gemeld met het plan om professioneel American football in Europa te beginnen, onder leiding van de Texaan Nelson Bunker Hunt. Zijn familie maakte faam door een groot gedeelte van de zilvervoorraad in de wereld op te kopen. Nog bekender werd de familie door de televisiesoap *Dallas*. De personages en belevissen van de keiharde zakenman JR en zijn gezin waren gebaseerd op het levensverhaal van de Hunts.

Nelson Bunker Hunt kon rekenen op de steun van zijn broer Lamar, destijds al een grote naam in de sportwereld. Lamar startte in 1959 een concurrerende American football-competitie in de Verenigde Staten (American Football League), omdat de NFL weigerde de league uit te breiden met een team uit Dallas. In de AFL kon Hunt alsnog eigenaar worden van de Dallas Texans, waar hij tot zijn dood in 2006 de baas bleef. Het team was inmiddels verhuisd naar Kansas City, en speelde onder de naam Kansas City Chiefs in de NFL, dat in 1970 samenging met de alternatieve bond en daarna uitgroeide tot de rijkste sportorganisatie in de Verenigde Staten.